

פרק ז' באגרת התשובה/ מגישות גב' ד. איברט וגב' פ. סגל

השפעת החטא ותוצאותיו - הקדמה המבוססת על פרקים ד'- ו' (2 שיעורים)

כאשר היהודי עושה מעשה כל שהוא, שותפים יחד במעשה זה האיברים, הכוח הנפשי שמחיה אותם והחיות הכללית של הנפש האלוקית והנפש הבהמית. לכן, כאשר יהודי חוטא הוא משפיע במעשיו על הנפש הבהמית והאלוקית ושורשה ומקורה למעלה:

א. השפעת החטא על נפש האדם המלובשת בגופו (נר"נ) - הקצה התחתון של "החבל"

- החטא יוצר ניתוק/ הבדלה/ מחיצה- מסך / פירוד/ קלקול, כמשל פגימת החבל או ניתוקו (חבלים דקים או חבל עבה) וכמשל העב והענן (להעשרה- כמשל הנפיחה והמפסיקים אותה)
- הוא מושך ומוריד את חיות הנפש הבהמית שמקורה בקליפת נוגה לג' הקליפות הטמאות.
- הוא מושך ומוריד את חיות הנפש האלוקית – "חלק אלוקה ממעל ממש" לג' הקליפות הטמאות.
- הוא מוסיף כוח ותוספת חיות לקליפות בניגוד מוחלט לרצון האלוקי.

ב. השפעת החטא על שורש הנשמה למעלה - (ח"י) - "יעקב חבל נחלתו" - הקצה העליון של החבל

- **בדרגת חיצוניית החבל:** החטא פועל שהנשמה למטה מושכת אף את שורשה העליון להיכלות הטומאה והסטרא אחרא כדוגמת ראש החבל העליון שנמשך בעקבות תזוזת ראש החבל התחתון.
- **בדרגת פנימיות החבל:** החטא פועל שהנשמה למטה נפסקת ונכרתת משורשה העליון ואת חיותה הפנימית היא מקבלת מהיכלות הטומאה והסטרא אחרא (ולא מאור א"ס) ולכן "רשעים בחייהם נקראים מתים".
- יתירה מזאת, שורש הנשמה למעלה נמשך להיכלות הס"א באופן כזה, שחיותו הוא מהסטרא אחרא עד כי משם מקבל חיותו ומעשיו. כתוצאה מכך האדם מבולבל, לא מסוגל לצאת ממעגל החטא, להתחרט ולעשות תשובה.

(הרחבה בנושא מופיעה ביאור לאגה"ת הוצאת "מענינותיך" פרק ו' עיונים ב')

(שאלת אתגר: כיצד אפשר ליישב את הסתירה- מחד, יש פגימה בשורש הנשמה למעלה ומאידך כתוב שהחטא לא פוגם בחלק זה של הנשמה – ו"ישראל אעפ"י שחטא ישראל הוא"?)

ג. השפעת החטא על מקור הנשמות - "ה' תתאה" - מידת מלכותו ית'

- בעקבות החטא היהודי פוגם בשם הוי"ה בכללותו שהוא המקור לשפע החיות לכל הנבראים בכל העולמות.
- כאשר היהודי חוטא הוא לא רק פוגם בנפשו למטה ובשורשה למעלה אלא גם מוריד את מקור נשמות ישראל כולן – "ה' תתאה" שבשם הוי"ה - להיכלות הטומאה והסטרא אחרא. ירידה זו נקראת "סוד גלות השכינה".
- חטאי היהודי מכריחות את ספירת המלכות של הקב"ה הנקראת "שכינה" לרדת לגלות ולא להיות במקומה הטבעי.

"נפלה עטרת ראשנו, או לנו כי חטאנו"

ע"י חטאנו :

- נפל החלק הנשמתי המלובש בגוף כאן למטה
- נפל שורש הנשמה למעלה- "ראשנו"
- וגם "עטרת ראשנו" נפלה- מקור הנשמות- ה' תתאה שבשם הוי"ה

פרק ז' – תשובה תתאה כתיקון להשפעות החטא (2 שיעורים)

- **תשובה תתאה** – עזיבת החטא ע"י קבלת עול מלכות שמים ועול מצוות באופן תמידי ("אמת") ופנימי ("ישר") והשבת ה' תתאה- השכינה- ספירת המלכות- ממקום נפילתה לשורשה ומקורה. **דרך האמת והישר לתשובה תתאה כוללת שני קווים:**

השפעת החטא: התגברות הרע והס"א עד כדי עקירת הנשמה ממקורה ושורשה.

התיקון: הביטוש ושבירת הקליפה והס"א (גבורה)

הקליפה- ישות וגבהות "אם תגביה כנשר"

המתתה וביטולה- ביטוש והכנעה

הדרך לביטוש הקליפה:

"לב נשבר ונדכא ולהיות נבזה בעיניו נמאס"

אופני שבירת הלב:

"חשבון נפש" אמיתי בהעמקת הדעת לפני השינה

"להתבונן במה **שעשה ופעל** בחטאיו":

תעניות וסיגופים-
דוגמת דוד המלך
ע"ה (מעט מזער
ולא מתאים
לתקופתנו בגלל
התמעטות הדורות)

"עשה":

עבירות
חמורות
שחייבים
עליהם כרת

ריבוי עבירות
קלות

עשיית עבירה
קלה פעמים
רבות

עשיית עבירות
שחז"ל הפליגו
בחומרן

"פעל"- גרם:

גלות השכינה
עקירת הנשמה
ממקורה למקום
טומאה

הנשמה בטלה
לקליפות ומקבלת
חיותם מהם

"רשעים בחייהם
קרויים מתים"

השפעת החטא: נפילת הנשמה שורשה ומקורה

התיקון: התעוררות רחמים על הנפילה ע"י התבוננות

התבוננות בנפילת הנשמה-
"מאיגרא רמה לבירא עמיקתא"-
נפילה מדרגה גבוהה באלוקות אל
תוך הקליפות והס"א

התבוננות בירידת ה' תתאה" –
מקור הנשמות- אל תוך היכלות
הטומאה- התבוננות בגלות
השכינה

התבוננות בירידת השכינה
לקליפות ע"י:

- התבוננות ב"מלך אסור ברהטים"
- התבוננות ב"מלך עלוב" (פרק כ"ד)

התבוננות בגדולת ה'
במכ"ע וסוכ"ע כל אחד
לפי ערכו מסייעת לעורר
את רגש הרחמנות המביא
למרירות גדולה יותר על
החטא

הזמן המיועד לחשבון נפש- שעה אחת
בכל יום או לילה לפני תיקון חצות.
(הטעם לאמירת ד' מיתות בי"ד
בקריאת שמע)

הזמן המסוגל להתעוררות
הרחמים- תיקון חצות.
הפס' שנאמר בתיקון חצות
מורה על הנפילה הכפולה
"נפלה עטרת ראשנו אוי לנו כי
חטאנו".

ביאור נקודות מרכזיות לתרשים על פרק ז'

• דרך האמת והישר להגיע לתשובה תתאה

"דרך האמת והישר" - דרך שיש לה קיום והמשך (אמת) כי היא נובעת מתוך מודעות האדם לחטא ולהשלכותיו ולא באה דרך מקרה כדוגמת ר' אלעזר בן דורדיא (ישר).
תשובה כפי שדובר בפרק א' היא קבלת עול מוחלטת והיא תיקון לפגם בה' תתאה – במידת מלכותו ית'.
כדי שהקבלת עול המוחלטת- התשובה- תחזיק מעמד היא צריכה לבוא מפנימיות האדם ואז היא "דרך אמת וישר" - יציבה ולא חולפת, שנובעת ממנו ולא ממניעים צדדיים.

• יש דרך כללית אחת להגיע לתשובה תתאה ובה יש שני מרכיבים:

א. התעוררות הרחמים-

- התבוננות בנפילת נשמתו ומקורה (ה' תתאה) מטה מטה המביאה להתעוררות רחמים עליהם:
- 0 התבוננות בנפילת הנשמה- "מאיגרא רמה לבירא עמיקתא"- נפילה מדרגה גבוהה באלוקות אל תוך הקליפות והס"א.
- 0 התבוננות בירידת ה' תתאה – מקור הנשמות- אל תוך היכלות הטומאה- התבוננות בגלות השכינה.
- א. התבוננות ב"מלך אסור ברהטים" – כאשר רצות במוחו של האדם מחשבות לא טובות (רהטים- מקום בהם רצים המים) המלכות – ה' תתאה אסורה וכבולה בגלות.
- ב. התבוננות ב"מלך עלוב" (ה' תתאה) כמשל בפרק כ"ד, ואין לך עלבון גדול מזה.
- ג. ככל שהאדם יוסיף ויעמיק בהתבוננות בגדולת ה' במכ"ע וסוכ"ע הוא ירגיש יותר את גודל הרחמנות, והמרירות שלו על החטא תלך ותגדל.
- 0 הזמן המסוגל- תיקון חצות. הפס' שנאמר בתיקון חצות מורה על הנפילה הכפולה "'נפלה עטרת ראשנו אוי לנו כי חטאנו".

ב. ביטוש והכנעת הלב-

- 0 מהות הקליפה- "דבר נפרד"- הרגשת ישות- (פרק ו') – אין לה מציאות עצמית אלא כל עניינה להגביה עצמה מול הנפ"א "אם תגביה כנשר". "חיותה – גסות והגבהה".
- 0 המתת הקליפה וביטולה- לכן המתתה וביטולה הוא ע"י התגברות עליה והכנעתה ואז היא בטלה לגמרי.
- 0 כיצד נעשה הביטול?
- שבירת רוח הטומאה והס"א ע"י לב נשבר ונדכא ולהיות נבזה בעיניו נמאס
 - ראייה לכך מהזוהר על הפסוק: "זבחי אלוקים לב נשבר ונדכא..."
 - כל הקורבנות מועילים רק למידת הרחמים- לשם הו"ה.
 - "לב נשבר ונדכא"- מועיל גם למידת הדין- לשם אלוקים- "זבחי אלוקים- לב נשבר ונדכא"
 - הדרך לשבירת הלב:
 - תעניות וסיגופים- דוגמת דוד המלך ע"ה, אך מעטים עשו זאת וזה לא מתאים לדורותינו.
 - "חשבון נפש" אמיתי בהעמקת הדעת לפני השינה- "להיות ממארי דחושבנא" על הנזקים שנגרמו בעקבות החטא הן מצד ההשפעה והן מצד סוגי החטאים:

• **השפעה- "פעל"-**

א. גלות השכינה

ב. עקירת הנשמה האלוקית ממקורה – חיי החיים ב"ה והורדתה להיכלות הס"א "מקום הטומאה והמוות" עד שהיא בטלה אליהם ומקבלת את חיותה מהם במקום לקבל את חיותה ממקור החיים. המשמעות הנכונה לפסוק: "לא המתים יהללו י"ה" – לא מתים ממש כי זהו לועג לרש, אלא ל"רשעים" הקרויים מתים בחייהם, כי הם מקבלים חיותם מהיכלות הטומאה הנקראים מקום המוות והטומאה.

• **סוגי חטאים- "עשה"-**

א. עקירת הנשמה ממקורה האמיתי הוא לא רק ע"י עבירות חמורות כמו עבירות שחייב עליהם כרת כמשל העב אלא גם ע"י ריבוי עבירות קלות או בעשיית חטא קל אחד פעמים רבות כמשל הענף. (חומרת העבירות שאדם דש בעקביו (העמקה- כמשל החבל השזור מחבלים דקים והכריתה והפגימה בו)

ב. עקירת הנשמה ע"י עבירות שחז"ל הפליגו בחומרתן למרות שאין עליהם כרת או מיתת בי"ד כמו:

- העלמת עין מן הצדקה- שעל זה אמרה התורה: הישמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל"- עובד עבודת אלילים.
- המספר בגנות חברו שקול לע"ז, ג"ע וש"ד.
- הכועס כאלו עובד עבודה זרה.
- ביטול ת"ת- "ויתר הקב"ה..."

לטעם לקבלת ד' מיתות בי"ד בקריאת שמע על המיטה לפי נוסח האריז"ל, יש להתייחס באופן שטחי. (לא תהיה לזה התייחסות בבחינה)